

LANDSKAPSREVISIONEN

BERÄTTELSE nr 2/2019-2020

Datum
15.04.2020

Nr
11/2020

Till Ålands lagting

**Landskapsrevisionens berättelse över redovisningar av
valfinansiering år 2020**

Landskapsrevisionen avger härmed till lagtinget i enlighet med 9 § mom 4 landskapslagen (2011:17) om valfinansiering en berättelse avseende redovisningar av valfinansiering.

Mariehamn, den 15 april 2020

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'M' followed by a horizontal line and a small flourish at the end.

Marika Björkman
Revisor

Innehåll

1. INLEDNING	3
2. REDOGÖRELSE ÖVER FULLGJORDA UPPGIFTER	3
3. LANDSKAPSREVISIONENS IAKTTAGELSER.....	4
3.1. KOMMUNFULLMÄKTIGE.....	4
3.2. LAGTINGSLEDAMÖTER	6
3.3. PARTIER	6

1. Inledning

Syftet med valredovisningarna är att öka öppenheten kring valfinansieringen och informationen om kandidaternas och de politiska föreningarnas eventuella bindningar. De redovisningsskyldiga ansvarar själva för att fullgöra redovisningsskyldigheten och för att de redovisade uppgifterna är korrekta och sanningsenliga. Transparensen i valfinansieringen bygger på att redovisningen sker öppet och ärligt.

Av Landskapslagen (2011:17) om valfinansiering framgår bestämmelserna för redovisning av valfinansiering.

Redovisningsskyldiga enligt 4 § är:

- de som valts till samt de som innehar uppdrag som lagtingsledamöter
- de som valts till fullmäktigeledamöter och de som utsetts till första eller andra ersättare i kommunfullmäktige
- etablerade politiska och etablerade kommunala politiska föreningar som ställt upp kandidater i ett lagtingsval eller kommunalval
- valmansföreningar vars kandidater invalts till lagtinget eller ett kommunfullmäktige

Redovisningen ska inlämnas till Landskapsrevisionen senast tre månader efter att valresultaten fastställts, vilket för valet 2019 var den 24 januari 2020.

Med valfinansiering avses enligt 3 § finansiering av kostnader för valkampanjer som uppkommer tidigast sex månader före och senast 2 veckor efter valdagen oberoende av när de betalats.

Landskapsrevisionens uppgifter är enligt 9 § att:

- kontrollera att alla redovisningsskyldiga lämnat redovisning
- utan dröjsmål offentliggöra alla redovisningar som lämnats in
- vid behov uppmana redovisningsskyldiga att göra en ny redovisning, komplettera sin redovisning eller visa att redovisningen är riktig och tillräcklig
- inom sex månader efter det att valresultaten fastställts lämna in en berättelse till lagtinget om de redovisningar som tagits emot och om hur myndighetens tillsyn över redovisningsskyldigheten har fullgjorts

2. Redogörelse över fullgjorda uppgifter

Landskapsrevisionen har fastställt blanketter för redovisningen samt uppgjort anvisningar som fanns tillgängliga på www.val.ax/lagstiftning/valfinansiering i god tid före valet den 20.10.2019. Vidare har vid 2 tillfällen alla parti- och

kommunkanslier, för vidarebefordran till partimedlemmar respektive invalda i kommunfullmäktige, per e-post fått uppmaning och påminnelse om skyldigheten att lämna in valredovisning. Även påminnelser till enskilda har skickats per e-post. Alla redovisningsskyldiga har ändå inte lämnat in redovisning och Landskapsrevisionen har därmed inte kunnat fullfölja sin lagstadgade uppgift till denna del.

Valredovisningarna har offentliggjorts på www.val.ax efterhand som de inkommit. Försenade redovisningar har lagts till även efter sista datum för inlämning (24.1.2020).

I några fall har det funnits behov av att uppmana de redovisningsskyldiga att göra en ny redovisning eller att komplettera redovisningen.

3. Landskapsrevisionens iakttagelser

3.1. Kommunfullmäktige

Av landskapslag (2011:17) om valfinansiering §2 framgår att de kommunala centralvalnämnderna så snart som valresultatet fastställts ska skicka uppgifter om invalda och ersättare till Landskapsrevisionen. Ansvar för att valresultaten kommer Landskapsrevisionen till kännedom ligger således på de kommunala centralvalnämnderna. I två fall har dessa uppgifter inte erhållits. Istället har Landskapsrevisionen hämtat uppgifterna från respektive kommuns hemsida (kommunens infobladd november 2019 respektive fullmäktigeprotokoll).

Andel inlämnade redovisningar bland ordinarie invalda:

Kommun	Redovisningsskyldiga (ordinarie)	Antal inlämnade	andel inlämnade %	andel inlämnade % (ordinarie 2015)
Brändö	11	8	72,73 %	100,00 %
Eckerö	13	3	23,08 %	46,15 %
Finström	17	13	76,47 %	70,59 %
Föglö	9	7	77,78 %	54,55 %
Geta	9	6	66,67 %	66,67 %
Hammarland	15	12	80,00 %	46,67 %
Jomala	17	14	82,35 %	88,24 %
Kumlinge	9	7	77,78 %	55,56 %
Kökar	9	5	55,56 %	44,44 %
Lemland	15	9	60,00 %	53,33 %
Lumparland	9	6	66,67 %	100,00 %
Mariehamn	27	21	77,78 %	100,00 %
Saltvik	15	9	60,00 %	86,67 %
Sottunga	9	1	11,11 %	100,00 %
Sund	13	6	46,15 %	53,85 %
Vårdö	9	5	55,56 %	100,00 %
Totalt	206	132	64,08 %	74,04 %

Alla redovisningsskyldiga i kommunalvalet har inte inlämnat sina redovisningar. Som framkommer av tabellen uppgår andelen inlämnade redovisningar bland ordinarie invalda till 64,08% (74,04% år 2015). Även bland ersättarna saknas många redovisningar.

Det förefaller att de invalda som inte har haft några kostnader för valet inte varit medvetna om skyldigheten att inlämna redovisning. Landskapsrevisionen har i anvisningarna tydliggjort detta och även uppmärksammat saken i påminnelserna per e-post. En annan orsak kan även vara att informationen om redovisningsskyldigheten inte når fram till de redovisningsskyldiga, eller att man helt enkelt glömmer bort att redovisa.

Majoriteten av de redovisningsskyldiga som inlämnat redovisningar har redovisat 0 euro i kostnader. Bland de som har haft kostnader rör sig beloppen från 5 euro upp till cirka 1 300 euro. Bland dessa har följande iakttagelser gjorts:

- uppgifter om finansieringen (inkomstsidan) saknas
- bristande specifikation på bidrag över 500 euro

Vad gäller redovisningar som saknar uppgifter om hur valkostnaderna har finansierats har Landskapsrevisionen i fall av inga eller små kostnader utgått från att den redovisningsskyldige har avsett finansiering med egna medel. Vid högre belopp har förtydliganden inbegärts.

Om ett enskilt bidrag är 500 euro eller mer måste givaren specificeras. I några fall har bidrag över 500 euro redovisats, varvid Landskapsrevisionen begärt förtydliganden för att verifiera att bidraget inte härrör från en och samma bidragsgivare.

Efter behandlingen av redovisningarna och kompletteringarna har Landskapsrevisionen inte uppmärksammat omständigheter som skulle ge anledning att ifrågasätta riktigheten av de inlämnade redovisningarna.

Alla redovisningsskyldiga har inte lämnat in sin redovisning. Vitesförfarande är möjligt för den som underlåter att lämna in redovisning. Det har inte bedömts som ändamålsenligt att tillämpa detta eftersom Landskapsrevisionen utgår från antagandet att underlåtenhet att lämna in redovisning beror på bristande information, glömska eller missuppfattningen att ingen redovisning behövs vid 0 euro i kostnader.

Olika önskemål och förslag till förbättring och förenkling vad gäller själva redovisningsblanketten och dess format har inkommit. I ett längre perspektiv finns det skäl att se över möjligheten till elektronisk redovisning. Dessutom bör man se över hur man kan säkerställa att alla redovisningsskyldiga blir informerade om sin skyldighet att lämna in redovisningar. Där kunde de centrala kommunvalsnämnderna och kommunerna åläggas ett större informationsansvar redan när valresultaten fastställs. Landskapsrevisionen är inte skyldig att inbegära redovisningar från enskilda.

3.2. Lagtingsledamöter

Alla redovisningsskyldiga lagtingsledamöter har inlämnat valredovisning, totalt 35 stycken (30 ordinarie och 5 ersättare). Totalt har redovisats 80 994,57 euro. De individuella valkostnaderna varierar från 0 till 11 551 euro och medelkostnaden ligger på 2 314 euro. Finansiering har till största delen skett med egna medel (80,87%). Fördelningen av finansieringsform framgår av tabellen.

Finansiering lagtingsledamöter						
Fördelning finansiering	Egna medel	Bidrag från enskilda personer	Bidrag från företag	Bidrag från partiet	Bidrag från andra givare	Totalt
euro	65 503,95	640,00	2 749,56	11 751,06	350,00	80 994,57
%	80,87 %	0,79 %	3,39 %	14,51 %	0,43 %	100,00 %

Där bidrag har erhållits har belopp över 500 euro specificerats med givare och belopp. I ett fall har en invald ledamot erhållit bidrag över 3000 euro från en och samma givare, vilket inte är tillåtet. Ledamoten har förtydligat detta och inga vidare åtgärder vidtas. I övrig har det inte framkommit något som har föranlett vidare kontroll av lagtingsledamöternas redovisningar.

3.3. Partier

Alla partier har inlämnat redovisningar inom angiven tid. De totala redovisade kostnaderna uppgår till drygt 398 000 EUR (497 000 EUR år 2015). Partierna har till största delen finansierat valkampanjerna med offentliga medel och/eller lån. Även partiskatten från partimedlemmarna har använts. Totalt har bidrag i form av offentliga medel uppgående till 258 582,83 euro redovisats (ca 312 000 euro år 2015).

Finansiering partier					
Fördelning finansiering	Lån	Bidrag från enskilda (partiskatt)	Offentligt stöd	Övriga bidrag	Totalt
euro	109 000,00	14 446,10	258 582,83	16 469,00	398 497,93
%	27,35 %	3,63 %	64,89 %	4,13 %	100,00 %

Förutom lån har bidrag redovisats som finansieringsform. Den största andelen utgörs av offentligt stöd, vilket utgörs av det årliga anslaget till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål. Medlen är avsedda för utgifter som uppkommer under mandatperioden och har direkt anknytning till lagtingsgruppens verksamhet, såsom anlitande av personal. För 2019 uppgick anslaget till 255 000 euro för samtliga partier. Därtill beviljar statsrådet årligen ett belopp för

understödjande av politisk verksamhet och politisk information, vilket enligt budgeten för 2019 uppgick till 148 000 euro.

Landskapsrevisionen har begärt förtydliganden eller korrigeringar till några av de inlämnade redovisningarna. Efter kompletteringarna finns det inga omständigheter som skulle ifrågasätta riktigheten i redovisningarna eller föranleda vidare kontroll.

